

ingediend op **1175** (2021-2022) – Nr. 2
17 mei 2022 (2021-2022)

Verslag

namens de Commissie voor Economie, Werk,
Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door Kurt Vanryckeghem en Katia Segers

over het voorstel van resolutie

van Stijn De Roo, Andries Gryffroy, Maurits Vande Reyde,
Axel Ronse, Robrecht Bothuyne en Rita Moors

**over de kansen van artificiële
intelligentie en de voorwaarden voor de
implementatie ervan in Vlaanderen**

Documenten in het dossier:
1175 (2021-2022) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie:

Voorzitter: Robrecht Bothuyne.

Vaste leden:

Allessia Claes, Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Rita Moors, Axel Ronse;
Yves Buysse, Ilse Malfroot, Els Sterckx;
Robrecht Bothuyne, Kurt Vanryckeghem;
Tom Ongena, Maurits Vande Reyde;
Meyrem Almaci, Imade Annouri;
Caroline Gennez.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Elke Sleurs, Tine van der Vloet;
Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Wim Verheyden;
Stijn De Roo, Loes Vandromme;
Steven Coenegrachts, Bart Van Hulle;
Johan Danen, Björn Rzoska;
Els Robeyns.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

1. Toelichting	4
2. Bespreking	6
3. Stemming	12
Gebruikte afkortingen	13

De Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie besprak op 5 mei 2022 het voorstel van resolutie van Stijn De Roo, Andries Gryffroy, Maurits Vande Reyde, Axel Ronse, Robrecht Bothuyne en Rita Moors over de kansen van artificiële intelligentie en de voorwaarden voor de implementatie ervan in Vlaanderen.

1. Toelichting

Stijn De Roo licht het voorstel van resolutie toe. Als men aan mensen vraagt wat ze ervan zouden vinden dat een robot beslist welke mails ze al dan niet te zien krijgen, zouden sommigen dat handig vinden maar anderen huiveringwekkend. Toch maken mensen dagelijks gebruik van artificiële intelligentie. Zonder spamfilter en zonder AI zou het leven er vandaag anders uitzien.

Artificiële intelligentie is immers overal. De meeste Vlamingen maken er dagelijks bewust of onbewust gebruik van. Dat gebeurt onbewust bij het onlineshopperen, bij het kiezen van een serie op een streamingsplatform of wanneer mails in de spambox terechtkomen in plaats van de inbox.

Een beroep doen op AI gebeurt ook bewust, bijvoorbeeld bij het installeren van nieuwe toepassingen, zoals een valdetectiesysteem in een woonzorgcentrum, een app die de leesvaardigheid van kinderen op maat verbetert, een toepassing om werkzoekenden naar geschikte vacatures te leiden of een camera die gasflessen in een vuilnishoop herkent om ontploffingen te voorkomen. Dat zijn maar enkele voorbeelden van de takrijke toepassingen van AI.

Artificiële intelligentie zal een alsmaar belangrijkere rol innemen in de samenleving. Op 1 en 22 april 2021 organiseerde de commissie hoorzittingen over de sociaal-economische impact van artificiële intelligentie (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 820/1). De concrete aanleiding voor die hoorzittingen was de publicatie van het rapport van de SERV 'Artificiële intelligentie: internationale verkenning van de sociaal-economische impact'. Met het voorliggende voorstel van resolutie hebben de indieners de ambitie om een aantal kerninzichten van de sprekers tijdens die hoorzittingen eruit te lichten en te vertalen in concrete acties. Daarbij bouwen de indieners verder op de inspanningen die er al zijn in het kader van het Vlaams Beleidsplan Artificiële Intelligentie, dat ook door de sprekers op de hoorzittingen werd toegejuicht.

Het voorstel van resolutie omvat een pakket aanbevelingen op basis van drie doelstellingen:

- het verhogen van de welvaart dankzij AI-toepassingen in de economie en de overheid;
- het verhogen van de capaciteit om op een kritische manier met de technologie om te gaan;
- het opmaken van een juridisch en ethisch kader om de ontwikkeling van de technologie te kanaliseren in een maatschappelijk wenselijke richting.

Stijn De Roo gaat dieper in op die drie doelstellingen

Verhogen van de welvaart dankzij AI-toepassingen in de economie en overheid

Bedrijven mogen de AI-trein niet missen. Vandaag heerst vooral de vrees dat AI jobs zal kosten, maar ze kan net opportuniteiten bieden voor de Vlaamse arbeidsmarkt. Heel wat Vlaamse ondernemingen kunnen door AI worden versterkt om bijvoorbeeld de productie op te drijven of efficiënter te werken. Hierdoor kunnen bedrijven en sectoren groeien en worden er net jobs gecreëerd. Met moet AI meer gaan zien als deel van de oplossing in plaats van een deel van het probleem.

De kloof tussen Vlaamse kmo's en grote bedrijven in de aanpassing aan de AI-technologie is groter dan in de rest van Europa. Vaak moeten kmo's eerst nog andere stappen op vlak van digitalisering zetten vooraleer de implementatie van AI-toepassingen aan de orde is. De behoefte aan opleiding en scholing ten gevolge van AI in het bedrijfsleven zal groot zijn. De SERV schat in dat 40 procent van de werknemers een opleiding van zes maanden nodig zullen hebben.

AI maakt het bijvoorbeeld mogelijk om eerder routinematige taken te laten uitvoeren door een robot. Op korte termijn zullen AI-toepassingen voornamelijk de midden- en kortgeschoolden treffen. Maar als men erin slaagt de Europese achterstand op vlak van investeringen in AI weg te werken, kunnen deze jobs ook terugvloeien naar de Vlaamse regio. Dat biedt bovendien kansen om het werk zinvoller te maken door AI en het menselijk brein te laten samenwerken.

De indieners vragen om het strategisch basisonderzoek op topniveau over AI in Vlaanderen te versterken, AI te implementeren in het Vlaamse bedrijfsleven en om een flankerend beleid uit te werken gericht op bewustmaking, opleiding en ethische omkadering. Op die manier kan AI leiden tot zinvoller werk en komt de productiviteitswinst zowel de werkgever als werknemer ten goede.

Verhogen van de capaciteit om op een kritische manier met de technologie om te gaan

De kritische consument is vandaag vaak onwetend. Door mensen goed te informeren over AI in hun dagelijkse leven kan het vertrouwen van de Vlaming terug worden gewonnen. Er zijn heel wat toepassingen waarbij AI het leven kan vergemakkelijken. Door positieve AI-projecten meer in de kijker te zetten, kan AI dichterbij de Vlamingen worden gebracht.

Uit de Digimeter 2021 blijkt dat 40 procent van de Vlamingen niet of niet zeker weet wat AI is. Dat gebrek aan kennis brengt zowel nieuwsgierigheid als bezorgdheden met zich mee. Maar liefst 71 procent van de Vlamingen is nieuwsgierig naar wat AI voor hen kan betekenen, maar tegelijk maakt 45 procent zich zorgen om de privacy en 52 procent over mogelijke negatieve gevolgen.

Om als samenleving maximaal de vruchten te plukken van deze technologische omwenteling moet er eerst voldoende kennis zijn over de meerwaarde van een technologie voor het eigen gebruik en moeten er voldoende waarborgen zijn om aan een aantal bezorgdheden tegemoet te komen.

De indieners vragen om discussiemomenten te organiseren met burgers om transparant weer te geven van welke algoritmes AI gebruikmaakt en een sjabloon te ontwikkelen om een duidelijk overzicht te geven van welke data worden gebruikt voor welke toepassing.

Opmaken van een juridisch en ethisch kader om de ontwikkeling van de technologie te kanaliseren in een maatschappelijk wenselijke richting

De kernboodschap hierbij is dat de overheid moet waken over het menszijn. Heel wat grote buitenlandse spelers staan vandaag al heel ver op het vlak van AI. Daarom is een stevige Europese regelgeving nodig die uitgaat van de vraag: wordt AI door elk bedrijf op een ethische manier gebruikt en ingezet? Transparantie is hierbij cruciaal volgens de indieners. In het voorstel resolutie vragen ze om bij de EU aan te dringen op een stevig juridisch en ethisch kader.

AI zal de mens nooit vervangen. De mens is slechts mens in relatie tot andere mensen. Technologie is niet in staat tot dergelijke sociale interactie. De keuzes die

een AI-model maakt en de inschatting van de risico's die hiermee gepaard gaan, moeten dan ook in menselijke handen blijven.

Vlaanderen moet waken over ons mens-zijn. De indieners vragen om engagementen te nemen om de mensenrechten te garanderen, om de zeven ethische richtlijnen voor betrouwbare AI die de Europese Commissie heeft opgesteld formeel te onderschrijven en om op Europees niveau steeds te pleiten voor transparantie en ethiek.

Voor de concrete aanbevelingen verwijst Stijn De Roo naar de tekst van het voorstel van resolutie. Hij besluit dat het voorstel van resolutie meer aandacht voor AI in het Vlaamse beleid vraagt. Vlaanderen zet met het relanceplan Vlaamse Veerkracht immers in op digitaliseren. Er wordt fors geïnvesteerd in digitalisering en het gebruik van artificiële intelligentie is daar onlosmakelijk mee verbonden.

2. Bespreking

Tussenkomst van Andries Gryffroy

Andries Gryffroy verwijst op zijn beurt naar de eerdere hoorzittingen over de impact van AI. Er is in de commissie dus al eerder nagedacht over het beleid inzake AI. Voor de N-VA-fractie is een positieve benadering van AI belangrijk en die positieve toon zit ook in het voorstel van resolutie. Er zijn inderdaad nog heel wat ongekende factoren. Die moeten worden ondervangen en ook dat komt aan bod in het voorstel van resolutie.

Het lid maakt een vergelijking met de mogelijkheden die de 5G-technologie biedt. Een zeer kleine minderheid is daar echt fel tegen gekant en komt aandraven met wilde verhalen om die technologie onderuit te halen en steekt zelfs antennes in brand. Sommigen zullen ook AI in een verkeerd daglicht plaatsen. Er is het voorbeeld van een fabrikant van handwaskranen die AI-technologie gebruikte om handen te detecteren maar die enkel bleek te functioneren met witte handen. Men kan dan die technologie bannen maar men kan ze ook aanpassen en de programmeerfout corrigeren. De N-VA-fractie kiest voor de tweede benadering. AI heeft zeer veel positieve toepassingen. Er wordt gevreesd dat AI jobs kan doen verdwijnen maar ze kan er ook toe bijdragen dat bestaande jobs aangenamer worden en er nieuwe jobs ontstaan.

De uitdaging komt hoe dan ook op de gemeenschap af. Het heeft geen zin een muur te bouwen rond de gemeenschap om AI buiten te houden. Het is dan beter de technologie te omarmen op een manier die rekening houdt met de bezorgdheden. De ethische discussie is onvermijdelijk en dus moet ze met een open vizier worden gevoerd. De technologie mag niet worden begraven omdat er valse berichten over circuleren.

Tussenkomst van Els Sterckx

Els Sterckx stelt dat AI in de toekomst een impact zal hebben op alle aspecten van het leven. Zowel op het vlak van het activeringsbeleid, de groeiende digitale economie als toepassingen voor de burger zal AI aan belang winnen. De Vlaams Belangfractie ondersteunt daarom dit voorstel van resolutie.

De ondersteuning van kort- en middengeschoolde werknemers wiens job op de helling staat door automatisatie en AI verdient de nodige aandacht. De fractie staat ook achter het informeren van burgers waarbij de voor- en nadelen van AI worden belicht.

De VDAB zou specifieke acties moeten opzetten om kortgeschoolden toe te leiden naar opleidingen waarin digitale vaardigheden worden aangeleerd. Deze groep mensen moet worden begeleid naar de digitale economie. De vraag is of het huidige opleidingsaanbod voor midden- en kortgeschoolden inzake digitale vaardigheden niet tekortschiet.

De indieners vragen in het voorstel van resolutie een beleidskader te ontwikkelen voor de ethische toepassing van AI binnen de entiteiten van de Vlaamse overheid. Het verbaast Els Sterckx dat dit beleidskader nog niet bestaat, AI is immers geen nieuw gegeven.

In het voorstel van resolutie wordt meestal verwezen naar goede praktijken in het buitenland. Het is dan wel niet duidelijk over welke goede praktijken het gaat. Vlaanderen hoeft volgens het lid het warm water niet uit te vinden.

Er worden bijkomende middelen gevraagd voor het basisonderzoek naar AI-toepassingen. Er moet eerst worden nagegaan of de huidige budgetten ontoereikend zijn en worden bekeken welke onderzoeksinstellingen met interessante voorstellen komen.

De Vlaams Belangfractie zal het voorstel van resolutie goedkeuren en hoopt dat het zo snel mogelijk wordt geconcretiseerd.

Tussenkoms van Maurits Vande Reyde

Maurits Vande Reyde sluit zich aan bij de toelichting van Stijn De Roo. De essentie is dat artificiële intelligentie een belangrijke rol speelt en nog meer zal spelen op verschillende vlakken. Vlaanderen investeert daar ook in.

Het voorstel van resolutie bevat een aantal heel concrete aanbevelingen. Er moet worden ingezet op een flankerend beleid waarbij kennis over de verschillende aspecten van AI wordt gedeeld. Zoals al werd benadrukt door Andries Gryffroy moet dat ervoor zorgen dat de bezorgdheden en eventuele nadelen en gevaren goed worden gecapteerd en dat er proactief op wordt ingespeeld. Dat moet misverstanden over de inzet van AI vermijden. Daar hoort een ethisch kader bij maar ook opleiding, het delen van goede praktijken enzovoort. Daarop moet worden ingezet om te vermijden dat het kind met het badwater wordt weggegooid.

Maurits Vande Reyde rekent op een brede steun voor het voorstel van resolutie in de commissie.

Tussenkoms van Björn Rzoska

Björn Rzoska drukt zijn waardering uit voor het initiatief. De Groenfractie zal het voorstel van resolutie steunen maar heeft wel enkele bijkomende vragen.

Zoals door de indieners al werd aangehaald, mag AI worden omarmd maar in het voorstel van resolutie is er weinig aandacht voor de finaliteit van toepassingen. Daardoor lijkt het alsof alles wat in de wereld van AI gebeurt per definitie goed is. De indieners hebben het wel over een ethisch kader maar maken niet duidelijk waarvoor volgens hen AI mag worden ingezet en waarvoor niet.

Voor het lid moet de politieke discussie gaan over de finaliteit van de toepassingen. Het beleid moet het kader schetsen waarbinnen het AI ziet. Er zijn veel opportuniteiten, dat ontkent niemand, maar men moet beducht zijn voor de donkere randjes van sommige toepassingen.

Het voorstel van resolutie had meer de nadruk kunnen leggen op een inclusief en duurzaam verhaal. Dat is de zogenaamde 'twin transition' die regelmatig wordt aangehaald in onderzoek en internationale discussies over het soort AI dat wordt nagestreefd. Groen wil de nadruk leggen op inclusie, AI is niet voor iedereen even toegankelijk. Volgens de laatste cijfers heeft 9 procent van de Belgen geen toegang tot internet. Dat is een grote groep en dan gaat het nog niet over het eigenlijke gebruik van onlinetoepassingen. Daarover hadden ook enkele aanbevelingen in het voorstel van resolutie kunnen worden opgenomen.

Het voorstel van resolutie had volgens Björn Rzoska ook meer ambitie mogen tonen om te excelleren in het verhaal van AI. Nu wordt vooral gewezen op de opgelopen achterstand maar Vlaanderen kan ook excelleren, bijvoorbeeld door voorop te lopen in het uitwerken van een ethisch en juridisch kader. Dat is nodig om proactief te kunnen inspelen op wat aanvaardbaar en onaanvaardbaar is.

Het voorstel van resolutie bevat voor Groen echter voldoende positieve elementen om het goed te keuren.

Tussenkomst van Katia Segers

Katia Segers vindt het jammer dat in het voorstel van resolutie niet wordt verwezen naar het omvattende informatieverlag dat de Senaat al in maart 2019 opstelde over de noodzakelijke samenwerking tussen de Federale Staat en de deelstaten inzake de impact, de kansen en mogelijkheden en de risico's van de digitale slimme samenleving (*Parl.St.* Senaat 2018-10, nr. 6-413/2).

De Vooruitfractie staat wel achter de drie assen in het voorstel van resolutie die door Stijn De Roo werden toegelicht. De eerste doelstelling, over de noodzaak voor de Vlaamse economie, had de fractie liever ruimer gezien. AI heeft een impact op alle aspecten van het leven, dus ook gezondheidszorg en cultuur bijvoorbeeld.

De fractie had ook liever gezien dat het ethisch kader veel concreter werd vormgegeven. Het is essentieel om de mens centraal te stellen in de ontwikkeling van AI. De mens is de architect van AI.

AI is vandaag aanwezig in elk aspect van het leven zonder dat men zich daarvan bewust is. Volgens het lid bestaan er twee soorten kunstmatige intelligentie. De ene is gebaseerd op kennis, is deductief en maakt gebruik van logische en wiskundige modellen. De andere is gebaseerd op data, is inductief en maakt gebruik van neurale netwerken die leiden tot machine learning. Dat onderscheid had duidelijk kunnen worden gemaakt in het voorstel van resolutie.

Zoals al aangehaald, biedt AI ongekende mogelijkheden en kansen maar brengt ze ook veel uitdagingen mee. Hoe daarmee wordt omgegaan, is van essentieel belang om het beste uit AI te halen en de samenleving te verbeteren. Het debat omtrent AI vervalt vandaag nog al te vaak in hoeraberichten of doemdenken.

Eigenlijk loopt er vandaag in Vlaanderen en Europa een grootschalig AI-experiment dat helaas nog te veel in het wilde weg wordt uitgevoerd. Dat is volgens *Katia Segers* een gemiste kans. Ze denkt daarbij aan het debat over de tracing app voor COVID-19 waarin vragen werden gesteld over wie welke data mag verzamelen, wie die data mag gebruiken en waarvoor. Het lid betreurt dat er in het voorstel van resolutie niet wordt verwezen naar de lessen die kunnen worden getrokken uit de coronacrisis over hoe met data wordt omgegaan. De pandemie had een momentum kunnen zijn om een voorsprong te nemen in het ontwikkelen van beleid rond AI. Dat is niet gebeurd, maar het is natuurlijk nooit te laat om een echt en serieus debat te starten.

Dit debat wordt altijd aangekondigd maar het wordt eigenlijk nooit gevoerd. Het Centrum Data en Maatschappij doet goed werk maar nog te weinig. Het debat moet ook niet alleen in Vlaanderen worden gevoerd. In het voorstel van resolutie wordt helaas geen link gelegd met federale initiatieven. Er is het Vlaamse actieplan maar er is ook de federale AI 4 Belgium-strategie. Het ethische kader kan Vlaanderen niet alleen ontwikkelen, daarvoor heeft het België en Europa nodig.

Dat ethische kader is nodig als basis om AI-systemen te bouwen. Het moet de leidraad zijn voor en tijdens het ontwerp en is veel te belangrijk om er alleen eens achteraf naar te kijken, wanneer de systemen al gebouwd zijn. Daarom is het goed dat in het voorstel van resolutie wordt gevraagd om een ex-antecontrole uit te voeren. Als expliciet aandacht wordt besteed aan de ethische dimensies bij het ontwerpen van AI-systemen en -tools kunnen zoveel als mogelijk de blinde vlekken worden vermeden die ontstaan wanneer ontwerpers onbewust hun eigen referentiekader (geslacht, overtuigingen, leefwereld enzovoort) laten meespelen bij het maken van hun keuzes. Dat is ook nodig om onrealistische verwachtingen ten aanzien van AI te vermijden en menselijk lijden te voorkomen. Voor de Vooruitfractie had hier meer aandacht mogen voor zijn in het voorstel van resolutie. In het informatieverlag van de Senaat werd voorgesteld een Interfederale Raad inzake artificiële intelligentie op te richten, met in de schoot daarvan een ethische raad. Hoe staan de indieners van het voorstel van resolutie tegenover dit voorstel?

Ook het aspect onderwijs moet volgens Katia Segers de nodige aandacht krijgen. Iedereen heeft de mond vol over levenslang leren maar er wordt weinig vooruitgang geboekt. De OESO vraagt al lang een systematische monitoring van de vooruitgang inzake levenslang leren.

Het lid mist ook een verwijzing naar de 'Barcelona Declaration for the proper use and development of AI in Europe', die al dateert van 2017. Volgens deze verklaring moet de mens centraal staan. Dat betekent dat bij elke ontwikkeling van robuuste AI-systemen moet vertrokken worden vanuit de volgende leidende principes, die ook werden opgenomen in informatieverlag van de Senaat: menselijkheid, menselijke integriteit, transparantie, eerlijkheid, betrouwbaarheid, zekerheid, veiligheid, voorzichtigheid, waakzaamheid, verantwoordelijkheid, verklaarbaarheid, controle, begrensde autonomie en afweging tussen het individuele en het collectieve belang. Die principes moeten ervoor zorgen dat de grondrechten en menselijke waardigheid te allen tijde bewaakt worden.

Katia Segers wil nog een stap verder gaan. Misschien moet men durven nadenken over het uitbreiden van de grondrechten met nieuwe rechten om ons als mens te beschermen. Ze denkt daarbij aan het invoeren van collectieve rechten op gegevens, het recht om niet te worden geëvalueerd en misschien zelfs het recht op 'significant menselijk contact' in een context waarbij AI steeds meer wordt gebruikt op domeinen zoals gezondheid, welzijn, zorg en zelfs seksualiteit. Misschien wordt het ook tijd zich te beraden over de rechten en plichten van de machines die de mens bijstaan. Het lid denkt daarbij aan de draagwijdte van het handelen van autonome robots. Heeft een robot de mogelijkheid om een opdracht niet uit te voeren als hij oordeelt dat die opdracht een gevaar vormt voor de gebruiker? Dat is een vraag die al aan de orde is in het debat over zelfrijdende auto's.

Tot slot wijst Katia Segers op het belang van AI in de aandachtseconomie. De algoritmes van de sociale media zijn erop gericht onze aandacht zo lang mogelijk vast te houden. Ze weten dat ze onze aandacht hebben als we boos zijn. Via de sociale media wordt dan ook vaak inhoud verspreid die de mensen boos maakt en dat leidt tot polarisering. Er is vandaag nog te weinig aandacht voor het overtuigingspotentieel van slimme toestellen, die alsmaar menselijker lijken. Slimme apparaten, zoals fitnesstrackers, smartphones en slimme huistoestellen, worden steeds meer gepersonaliseerd. Het gaat volgens het lid niet op dat onze

verantwoordelijkheden worden afgewenteld op slimme toestellen en dat de mens niet langer de baas is van zijn gedachten, gevoelens, overtuigingen en handelingen.

Het lid vat samen dat het voorstel van resolutie nog ambitie mist om verdere stappen te zetten en concrete voorstellen te doen. Omdat het geen aanbevelingen bevat waarmee de fractie het oneens is, zal de Vooruitfractie het wel goedkeuren.

Repliek van Andries Gryffroy

Andries Gryffroy ziet een verschil in benadering. De indieners van het voorstel van resolutie gaan uit van een bottom-upbenadering terwijl die van Katia Segers eerder top-down is. Er is een spanningsveld. Een te sterke top-downbenadering kan een te rigide aanpak meebrengen waardoor de innovatieve veerkracht vermindert. Dat betekent niet dat het lid de bekommernissen niet deelt, maar hij vindt dat ze niet te rigide mogen worden aangepakt.

Verder wordt in het voorstel van resolutie al gevraagd om in overleg te gaan met de federale overheid en de zeven ethische richtlijnen van de EU te onderschrijven. Er wordt ook in gevraagd om zowel ex-ante- als ex-postcontroles uit te voeren.

De aanbevelingen zijn inderdaad niet erg geconcretiseerd om te vermijden dat de discussie verzandt in rigiditeit en er geen ruimte meer is voor creativiteit.

Repliek van Stijn De Roo

Stijn De Roo dankt de commissieleden voor de positieve reacties. Er zijn wel bedenkingen geformuleerd maar dat zijn vooral suggesties om het beleid inzake AI te verbeteren.

Stijn De Roo bevestigt dat het voorstel van resolutie vertrekt van een positieve benadering, daarom gaat het in de titel ook over de kansen van AI in Vlaanderen. Die focus vloeit voort uit de hoorzittingen die de commissie hield over de impact van AI. De aanbevelingen strekken ertoe een aantal lopende initiatieven te versterken maar ook nieuwe acties op te starten, onder meer inzake de ethische principes.

Het voorstel van resolutie focust verder op de bevoegdheden van de commissie en bevat geen ruime ethische benadering die zich tot de bevoegdheden van andere commissies uitstrekt. Het onderwerp kan ook in andere commissies en voor andere beleidsdomeinen nog worden uitgediept.

Er was ook een vraag over goede buitenlandse praktijken. In de oorspronkelijke, langere versie van de tekst stonden meer voorbeelden in de voetnoten maar die zijn weggevallen. Het oprichten van AI-algoritmeregisters naar het voorbeeld van Helsinki en Amsterdam wordt wel in de tekst vermeld, evenals het Canadese CIFAR-initiatief. In de hoorzittingen werden nog andere zeer interessante voorbeelden vermeld.

Stijn De Roo sluit zich aan bij de opmerking dat het een duurzaam, inclusief en toegankelijk verhaal moet zijn. Dat is ook al verwerkt in de aanbevelingen. Het lid ziet ook wel kansen in een aantal AI-toepassingen bij overheden en bedrijven om ervoor te zorgen dat ook mensen die geen toegang hebben tot internet de voordelen van AI kunnen genieten. Hij denkt daarbij aan toepassingen inzake werkbaar werk en de mogelijkheden om cobots in te schakelen om zware jobs te ontlasten. Intussen moet het beleid zich blijven inzetten voor verdere digitalisering en het verruimen van de toegang tot het wereldwijde web.

Wat betreft de opmerking dat de ambitie om te excelleren lijkt te ontbreken, stelt het lid dat het voorstel van resolutie kadert in een ruimer verhaal. De Vlaamse Regering heeft al eerder de ambitie uitgesproken om tot de top vijf van de innovatieve Europese regio's te behoren. Ook op andere vlakken moet Vlaanderen uitblinken, maar dat kan volgens Stijn De Roo enkel in Europees verband. Grote spelers zoals China en de Verenigde Staten lopen voor. Als kleine regio kan Vlaanderen de concurrentie daarmee niet aangaan. Het moet er wel voor zorgen dat Europa een versnelling inzet en ook wetgevend initiatief neemt. Daar is het mee bezig en daarin moet het ook ambitieus zijn. Europa moet met goedgekeurde principes technologie kunnen beoordelen en de kansen grijpen die technologie biedt. Daarom staat in het voorstel van resolutie ook de vraag om de zeven ethische richtlijnen van Europa te onderschrijven. In de hoorzittingen kwam de invulling van die principes ook aan bod. Stijn De Roo vindt het belangrijk dat daartoe in Europees verband wordt samengewerkt omdat Europa op die manier ook sterker staat tegenover de ontwikkeling van nieuwe technologieën die van elders komen.

Het lid antwoordt verder aan Katia Segers dat de indieners niet de bedoeling hadden alle bestaande initiatieven op te sommen in het voorstel van resolutie. Ze willen vooral stappen vooruit zetten in het Vlaamse beleid met daarbij de focus op de drie genoemde doelstellingen: welvaart, de kritische capaciteit van de consument en de opmaak van een juridisch en ethisch kader.

De discussie over de grondrechten en de aandachtseconomie kwam in de hoorzittingen aan bod en moet de komende jaren verder worden gevoerd. Maar daar ligt de focus van het voorstel van resolutie niet op. Het verwijst wel naar initiatieven die kaderen in het levenslang leren, zoals de MOOC's van de VDAB. Uit bezoeken aan bedrijven heeft Stijn De Roo ook geleerd dat hun AI-toepassingen steeds meer laagdrempelig en gebruiksvriendelijk worden. Het is dus niet altijd nodig werknemers die ermee werken dagen- of wekenlang op te leiden. De meeste werknemers moeten de achterliggende technologie niet altijd volledig kennen maar vooral de toepassing kunnen gebruiken. Hij herhaalt dat AI toepassingen creëert die ervoor kunnen zorgen dat het zware werk aan machines wordt overgelaten.

Stijn De Roo besluit dat hij uitkijkt naar andere initiatieven in het Vlaams Parlement om dit onderwerp, ook wat betreft andere beleidsdomeinen, te bespreken

Repliek van Katia Segers

Katia Segers antwoordt aan Andries Gryffroy dat ze in haar eerdere tussenkomst geen top-downbenadering voor ogen had. Het is niet de bedoeling om in de Interfederale Raad voor artificiële intelligentie en in het ethisch comité enkel de federale staat, het bedrijfsleven en de sociale partners op te nemen. Ook ontwikkelaars, academici en wat het lid betreft zelfs burgers, eventueel via loting aan te wijzen, kunnen erin vertegenwoordigd zijn. Het debat over de leidende ethische principes moet met de overheden, de industrie, de samenleving, de burgers enzovoort worden gevoerd.

Het lid wil de indieners, die concrete voorstellen doen, ook waarschuwen dat er al heel wat initiatieven bestaan. Er is behoefte aan een geïntegreerd beleid en niet aan verdere versnippering.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie wordt aangenomen met 13 stemmen.

Robrecht BOTHUYNE,
voorzitter

Kurt VANRYCKEGHEM
Katia SEGERS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AI	artificiële intelligentie
CIFAR	Canadian Institute for Advanced Research
kmo	kleine of middelgrote onderneming
MOOC	massive open online course
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding